

DICCIONARI DELS OCELLS DEL MÓN

ELS CRITERIS

ELS CRITERIS

Els ***Criteris per a la denominació catalana d'ocells*** són un conjunt de criteris lingüístics i terminològics que tenen l'objectiu de facilitar la creació de noves denominacions catalanes d'ocells, d'acord amb unes pautes sistemàtiques, coherents i uniformes. Elaborats pel **TERMCAT**, consensuats per la **Comissió dels Noms dels Ocells en Català (CNOC)** i aprovats pel **Consell Supervisor del TERMCAT**, l'òrgan encarregat de la normalització terminològica en català.

CONTINGUT

La primera part dels Criteris tracta sobre aspectes relatius a la classificació taxonòmica i a la catalanització dels noms d'ordres i famílies. Es recull la forma catalanitzada dels **35 ordres** i de les **243 famílies** d'ocells de la classificació proposada a l'obra *HBW and Birdlife International Illustrated Checklist of the Birds of the World*, considerada de referència.

Com s'escriuen?

gavina riallera > **NO** **Gavina Riallera**
cotorra de Kramer > **NO** **Cotorra de Kramer**

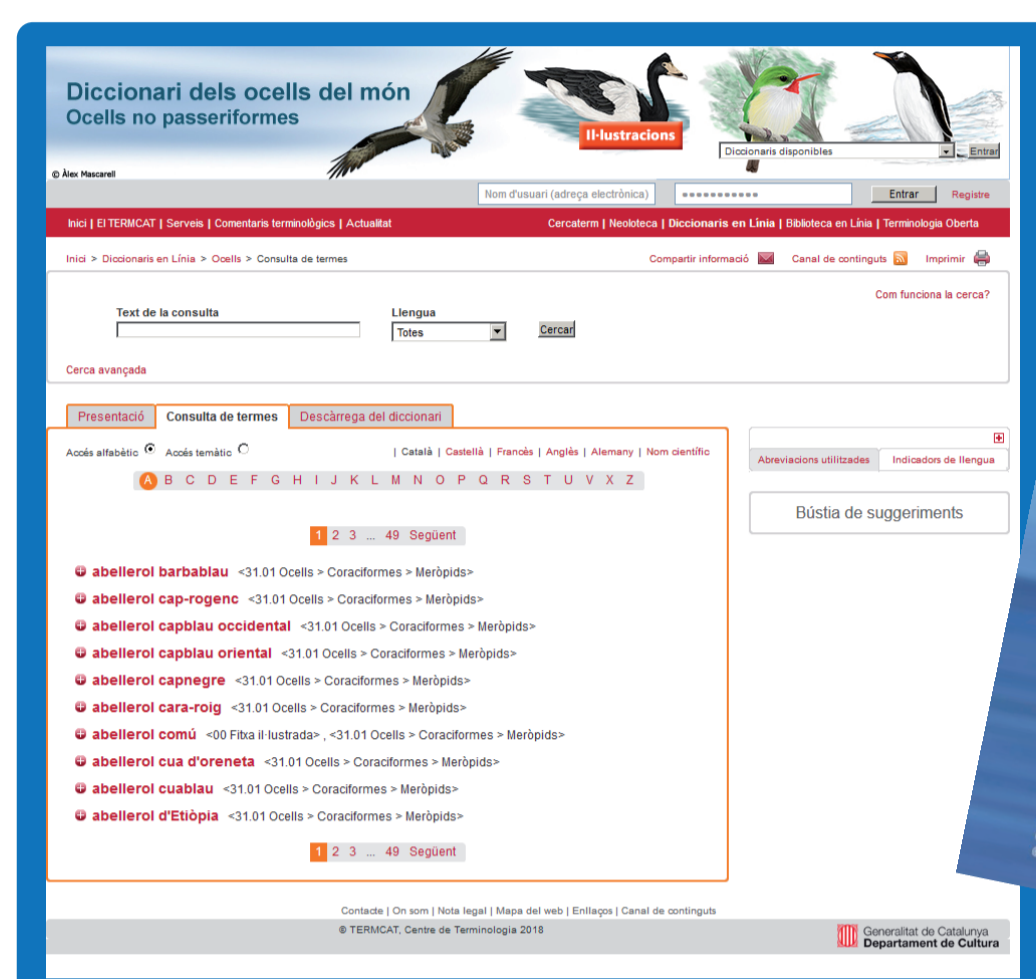
Característiques generals de les denominacions

- Prioritzar les denominacions binomials sobre les uninomials o formades amb més de dos elements: **picot esquitxat**, **curol**, **abellerol escarlata septentrional**,...
- Prioritzar els noms creats amb mots catalans sobre les denominacions manllevades (**kea**), que es refereixin principalment a la morfologia de l'ocell (**abellerol gorjablanc**).
- Afavorir la convergència terminològica (amb el nom científic o amb les altres llengües internacionals) i recórrer a noms específics basats en antropònims només quan els noms en altres llengües i, especialment, el nom científic, també segueixin el mateix patró de formació:

petrell de Bulwer
Bulweria bulwerii
es petrel de Bulwer
fr pétrel de Bulwer
en Bulwer's petrel
de Bulwersturmvogel

Característiques de les denominacions basades en el comportament o els costums

- Es presenten tant en el nom genèric (**trencapinyes becgròs**) com en el nom específic (**bernat pescaire**) referides a la veu (**àguila cridanera**, **xiuladora crestada**), a l'alimentació (**menjamel barbacurt**, **àguila pescadora**), al caràcter social i migratori (**durbec migrador**, **fredeluga gregària**), a les habilitats i els costums (**cacatua cavadora**, **trencanous de l'Himàlaia**, **periquito nocturn**), o al caràcter o l'estat anímic (**baldriga inquieta**, **albatros tímid**).

Denominació catalana d'ocells

Diccionari en línia

La segona part dels Criteris tracta sobre l'establiment dels noms comuns catalans de les espècies.

Es parteix d'una anàlisi de les característiques generals dels noms catalans d'ocells recollits en les obres de referència (**DIEC2-E**; *Llista patró dels ocells de Catalunya*) i de les característiques generals dels noms d'ocells esmentades en obres de referència en castellà, anglès i francès.

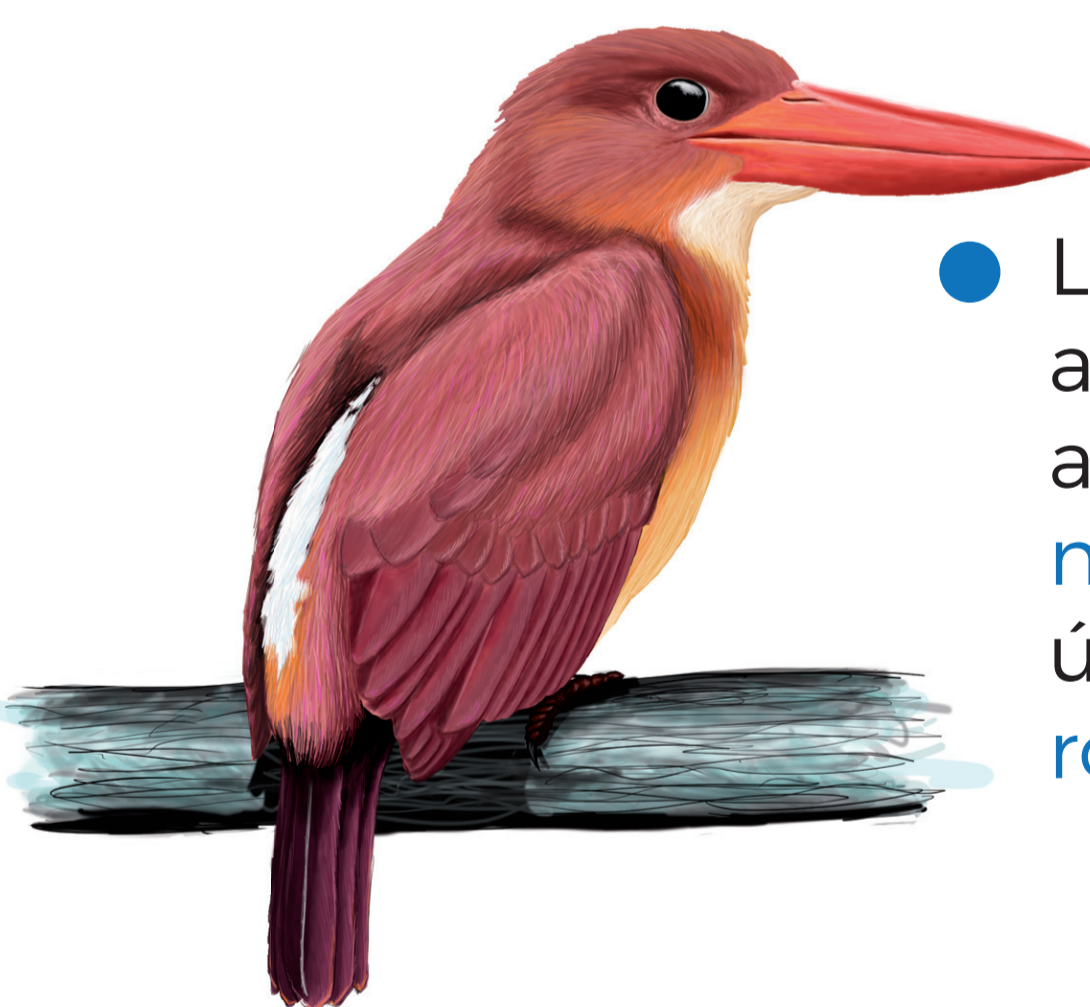
Noms masculins o femenins?

piprites capgrís > **NO** **piprites capgrisa**
Piprites griseiceps
anhinga australiana > **NO** **anhinga australià**
Anhinga novahollaendiae

Característiques de les denominacions basades en trets morfològics

- Preferència pels noms específics sintètics enfront dels analítics: **colibrí carablau** (preferible a **colibrí de cara blava**).
- La referència al color es pot expressar mitjançant adjectius (**sisó blau**), substantius (**ànec canyella**), adjectius derivats d'un adjectiu de color (**ànec negrós**). Es recomana usar l'adjectiu **vermell** -a únicament per a indicar el color de les roselles i **roig roja** per a indicar el color de l'argila: **alcí roig**.
- Es donen recomanacions per a la tria de mots que fan referència a les dimensions de l'ocell o a parts del cos amb denominacions concurrents:

camallarga comú però **gavià de potes grogues**
agró ventreblanc o **agró de panxa blanca**

Característiques de les denominacions basades en la procedència o la distribució geogràfica

- Referència a punts cardinals i a zones geogràfiques: **abellerol escarlata meridional**, **tórtora eurasiàtica**, **còndor dels Andes**, **fraret atlàntic**.

Característiques de les denominacions basades en l'habitat

- Es presenten en el nom genèric (**pradencia celluda**) o en el nom específic de la denominació (**cuereta torrentera**) en forma adjectiva, en hàbitats aquàtics o terrestres (**colom roquer**), o sintagmàtica, en hàbitats referents a un tipus de vegetació (**pardal de bardissa**).

